

Kolegji AAB
CILËSI. LEADERSHIP. SUKSESI!

FAKULTETI I ADMINISTRATËS PUBLIKE

Programi: Administratë Publike dhe Diplomaci

Studimet Master

TEMA

**NDIKIMI I FLETËVOTIMEVE TË PAVLEFSHME NË
SHPREHJEN E VULLNETIT DEMOKRATIK TË
ZGJEDHËSVE NË KOSOVË**

Kandidatja:

Behare Gashi

Mentori:

Prof.ass.dr. Donik Sallova

Prishtinë, 2023

Kolegji AAB
CILËSI. LEADERSHIP. SUKSESI!

FAKULTETI I ADMINISTRATËS PUBLIKE

Programi: Administratë Publike dhe Diplomaci

Studimet Master

TEMA

**NDIKIMI I FLETËVOTIMEVE TË PAVLEFSHME NË
SHPREHJEN E VULLNETIT DEMOKRATIK TË
ZGJEDHËSVE NË KOSOVË**

Kandidatja:

Behare Gashi

Mentori:

Prof.ass.dr. Donik Sallova

Prishtinë, 2023

“Vota është më e fortë se plumbi. Me plumb mund ta vrasësh armikun tuaj.

Me votë mund të vrasësh të ardhmen e fëmijëve tuaj”.

Thënie nga të ish-presidentit amerikan

Abraham Lincoln

Deklaratë e autorësisë

Unë, Behare Gashi me përgjegjësi të plotë morale e ligjore deklaroj se materiali i prezantuar në përmbajtjen e punimit tim të diplomës është rezultat i punës sime origjinale. Punimi në asnjë pjesë të tij nuk përmban materiale të marrë nga punimet e autorëve të tjetër pa qenë i cituar origjina e burimit sipas standardeve të përcaktuara nga Kolegji AAB. Jam plotësisht e vetëdijshëm së marrja e materialeve nga punimet e autoreve të tjerë pa e cituar atë, nënkupton plagjiaturë, pra kopjimin e punës së të tjerëve.

ABSTRAKT

Tema kryesore përgjatë proceseve zgjedhore është zhvillimi i demokracisë përmes së drejtës së votës së lirë. Fletëvotimet e pavlefshme janë ndër shkaqet të cilat jo vetëm që e vonojnë shpalljen e rezultateve por edhe e lëndojnë në një apo formë tjetër të drejtën dhe vullnetin e qytetarit në zgjedhjen e përfaqësuesve. Zhvillimi i një procesi zgjedhor të mirë respektivisht sa më pak fletëvotime të pavlefshme, do të ndikonte pozitivisht edhe në daljen e votuesve në zgjedhje, rrjedhimisht do të fitohej një besim në institucionet shtetërore. Në këtë drejtim shtrohet pyetja se çfarë ndikimi kanë fletëvotimet e pavlefshme në shprehjen e vullnetit demokratik të zgjedhësve, si dhe çfarë duhet të bëjnë institucionet përkatëse të Kosovës në edukimin demokratik të qytetarëve kosovarë në këtë drejtim. Përmes këtij punimi synohet të arrijmë të analizojmë dhe interpretojmë ndikimin e fletëvotimeve të pavlefshme në shprehjen e vullnetit demokratik të zgjedhësve në zgjedhje në Kosovë.

Fjalë kyçe: fletëvotimet e pavlefshme, demokracia, sistemet zgjedhor, proceset zgjedhor

ABSTRACT

The main topic throughout the electoral processes is the development of democracy through the right to vote freely. Invalid ballots are among the causes that not only delay the announcement of the results but also hurt in one way or another the right and will of the citizen in the election of representatives. The development of a good election process, respectively as few invalid ballots as possible, would have a positive effect on the turnout of voters in the elections, as a result, trust in state institutions would be gained. In this regard, the question arises as to what impact invalid ballots have on the expression of the democratic will of the voters, as well as what the relevant institutions of Kosovo should do in the democratic education of Kosovar citizens in this regard. Through this paper, we aim to analyze and interpret the impact of invalid ballots on the expression of the democratic will of voters in elections in Kosovo.

Key words: invalid ballots, democracy, electoral systems, electoral processes

MIRËNJOHJE / FALËNDERIME

Pas çdo sukcesi ne dukje personal qëndrojnë të fshehura shumë motive dhe mbështetje të karaktereve të ndryshme. Ndër shtytësit kryesor që unë të arrijë këtë sukses ishte familja ime e cila me dha kurajën dhe mbështetjen e pa kursyer. Falënderues dhe e përulur deri në përjetësi, prindërve, motrave dhe vëllezërve të mi.

Po ashtu i jam mirënjohës kolegeve të mi për përvojat e ndara përgjatë ushtrimit të detyrës në Ministrinë e Shëndetësisë, i cili ishte një motiv shtesë për të arritur këtu sot.

Dhe krejt në fund mirënjohës stafit, profesorëve të AAB-së si dhe një falënderim i veçantë për mentorin e temës sime Prof.ass.dr. Donik Sallova.

Punimi i dedikohet prindërve të mi!

PËRMBAJTE

FJALORI I TERMAVE .....

KAPITULLI I .....

HYRJE .....

Qëllimi:.....

Objektivat:.....

Pyetjet kërkimore: .....

Hipotezat:.....

KAPITULLI II .....

DEMOKRACIA DHE SISTEMET ZGJEDHORE .....

Demokracia e drejtpërdrejtë.....

Asambleja popullore .....

Iniciativa popullore .....

Referendumi .....

Demokracia parlamentare (përfaqësuese).....

Legjitimiteti i pushtetit .....

Sovraniteti popullor .....

Pjesëmarrja në procesin zgjedhor .....

Sundimi i shumicës dhe të drejtat e pakicës .....

Mbrojtja dhe respektimi i të drejtave të njeriut .....

Zgjedhjet e lira dhe të drejta .....

Sistemet zgjedhore .....

Sistemi mazhoritar.....

Sistemi gjysmëproporcional.....

Sistemi proporcional.....

KAPITULLI III .....

HISTORIKU I ZGJEDHJEVE DHE SISTEMET ZGJEDHORE NË KOSOVË.....

Historiku i zgjedhjeve në botë.....

Sistemi zgjedhor në Kosovë.....

Mënyra e votimit në Kosovë.....

KAPITULLI IV .....

FENOMENI I FLETËVOTIMEVE TË PAVLEFSHME DHE NDIKIMI NË VULLNETIN DEMOKRATIK.....

Zgjedhjet e përgjithshme të vitit 2019.....

Zgjedhjet e përgjithshme të vitit 2021	
Zgjedhjet lokale të viti 2017	
Zgjedhjet lokale të viti 2021	
Informimi dhe edukimi i votueseve	
KAPITULLI V	
REZULTATET, KONKLuzionET DHE REKOMANDIMET	
LITERATURA:	

FJALORI I TERMAVE

KQZ - Komisioni Qendror Zgjedhor

KKZ - Komisioni Komunal i Zgjedhjeve

VVPT - Vota e vetme e pa transferueshme

EU EOM - Misioni i Vëzhgimit të Zgjedhjeve

PZAP - Paneli Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa

QNR - Qendra e numërimit dhe regjistrimit

IKD – Instituti i Kosovës për Drejtësi

KAPITULLI I - HYRJE

Kosova qysh në fillim të pas viteve të pas luftës se vitit '99-të zhvilloj përpjekjet e saja për të ndërtuar një shoqëri demokratike për t'ju bashkangjitur familjes së madhe Evropiane. Për këtë qëllim, përveç tjerash se bashku me faktorin ndërkombëtar filluan të ndërtojnë mekanizma-institucione demokratike për t'ju përgjigjur nevojave të shoqërisë kosovare në këtë drejtim si hap i parë dhe shumë i rëndësishëm ishte zhvillimi i procesit demokratik zgjedhor.

Zgjedhjet si proces ku populli e përcjellë besimin përmes votës të përfaqësuesi i zgjedhur me votën e lirë demokratike, fillojë të marrë jetë edhe në Kosovën tonë. Përmes procesit zgjedhor legjitim dhe legal, u zgjodhën ndër vite pushtetet demokratike të Kosovës. Zgjedhjet e para lokale të pasluftës në Kosovë, u mbajtën më 28 tetor 2000, ndërsa një vit më pas, më 17 nëntor 2001 u mbajtën zgjedhjet e para parlamentare.

Deri në shpalljen e Pavarësisë së Kosovës (2008), u organizuan edhe disa procese tjera zgjedhore, këto zgjedhje ishin administruar dhe organizuar nga komuniteti ndërkombëtar. Ndërsa pas shpalljes së pavarësisë e deri me sot, Kosova organizon zgjedhjet sipas ligjeve për zgjedhje. Ligjet kryesore mbi zgjedhjet janë Ligji mbi Zgjedhjet e Përgjithshme Nr.03/L-073 dhe Ligji mbi Zgjedhjet Lokale në Republikën e Kosovës Nr.03/L-072 të cilat janë miratuar në qershor të vitit 2008.

Përgjatë punimit janë shtjelluar probleme që e kanë përcjell procesin zgjedhor në Kosovë, tema mbi demokracinë dhe sistemet zgjedhore, duke i dhënë rëndësinë historikut të zgjedhjeve në Kosovë dhe sistemeve zgjedhore që nga paslufta e deri me sot.

Duke pasur parasysh numrin jashtëzakonisht të madh të fletëvotimeve të pavlefshme, jemi përqendruar kryesisht mbi dukurinë e fletëvotimeve të pavlefshme dhe ndikimin në vullnetin demokratik, në këtë drejtim janë analizuar dhe është bërë krahasimi i numrit të votave të pavlefshme në dy palë zgjedhjet e fundit ato për Kuvend Komunal dhe për Kuvendin e Kosovës pra zgjedhjet e viteve 2017, 2018 si dhe 2021.

Qëllimi:

Qëllimi i kësaj teme është arritja e njohjes, se si ka kaluar Kosova në procesin zgjedhor ndër vite, është bërë analizimin e shkaqeve, se pse kemi numër të madh të fletëvotimeve të pavlefshme, si dhe çfarë ndikimi kanë fletëvotimet e pavlefshme në shprehjen e vullnetit demokratik të zgjedhësve në Kosovë.

Objektivat:

Duke e ditur se objekti i hulumtimit për fletëvotimet e pavlefshme në Kosovës është mjaft i gjerë, për ta lehtësuar këtë hulumtim, janë përcaktuar disa objektiva të hulumtimit, sikurse vijon:

1. Njohja dhe përshkrimi i proceseve zgjedhore në Kosovë;
2. Identifikimi i përmasës së numrit të fletëvotimeve të pavlefshme në proceset zgjedhore;
3. Identifikimi dhe analizimi i faktorëve dhe arsyeve për numrin e madh të fletëvotimeve të pavlefshme; dhe
4. Analizimi dhe interpretimi i ndikimit të fletëvotimeve të pavlefshme në shprehjen e vullnetit demokratik të zgjedhësve në zgjedhje në Kosovë;

Pyetjet kërkimore:

Pyetjet kërkimore që shtrohen në këtë temë të masterit, në të cilat jemi përpjekur të japim përgjigje janë:

1. Sa kanë bërë institucionet e Kosovës në edukimin demokratik të qytetarëve kosovarë?
2. Cila është baza ligjore dhe rregullative që e përcakton gjendjen e fletëvotimit të pavlefshëm?
3. Cila është arsyeja e numrit kaq të madh të fletëvotimeve të pavlefshme e zgjedhjeve në Kosovë?
4. Çfarë ndikimi kanë fletëvotimet e pavlefshme në shprehjen e vullnetit demokratik të zgjedhësve?

Hipotezat:

1. Institucionet e Kosovës nuk kanë bërë mjaftueshëm në edukimin dhe informimin e qytetarëve rreth mënyrës së votimit;
2. Numri i madh i fletëvotimeve të pavlefshme është pasojë e mungesës së informacionit mbi mënyrën e votimit;
3. Numri i madh i fletëvotimeve të pavlefshme ndikim në devijimin e vullnetit real të zgjedhësve.

Metodologjia:

Për të realizuar punimin e temës, përmes së cilës edhe kemi bërë hulumtimin, janë përdorur metoda përshkruese (deskriptive), me qëllim të njohjes së mënyrës së procesit zgjedhor, duke përshkruar mënyrën e ecurisë së fazave nëpër të cilat kalon i gjithë procesi zgjedhor, deri në certifikimin e rezultateve. Po ashtu është përdorur metoda historike me anë të cilës jemi njohur me historikun e zgjedhjeve dhe sistemeve zgjedhore në botë me theks të veçantë në Kosovë. Është përdorur edhe metoda interpretuese (hermeneutika) që na ka ndihmuar në qartësimin e përmbajtjeve të ndryshme të gjetjeve, duke u atribuar atyre domethënie, të lidhur ngushtë me hulumtimin. Derisa metoda krahasuese (komparativitetit) na ka mundësuar krahasimin e numrit të fletëvotimeve të pavlefshme nga zgjedhjet në zgjedhje. Dhe krejt në fund është përdorur edhe metoda statistikore, përmes të cilës janë mbledhur të dhënat e ndryshme, respektivisht janë klasifikuar, interpretuar dhe janë bërë vlerësimet në mënyrë të saktë.

LITERATURA:

Aliu, Y., Terziu, L., & Brestovci, A. (2022). Covid-19 and Labour Market in Kosovo. *Икономически изследвания*, 4, 77–92. <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1040749>

Aristoteli, *Politika Libri i Tretë*, pjesa e tetë.

Bajrami, A. *Demokracia parlamentare*, Shkup: Flaka, 2005.

Bajrami, A. *Parlamentarizmi (Aspekte krahasuese)*, Prishtinë: Kolegji Fama, 2010.

BASHKIMI EVROPIAN, “Misioni i Vëzhgimit Të Zgjedhjeve”: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/final_report_eom_kosovo_june_2017_albanian.pdf

BASHKIMI EVROPIAN, “Misioni I Vëzhgimit Të Zgjedhjeve”: <https://www.eods.eu/library/Final%20Report%202021%20EOM%20Kosovo%20municipal%20elections%20-%20ALBANIAN.pdf>.

Belegu, M., & Rrahmani, B. (2023). Endless EU Facilitated - Mediated Dialogue Between Kosovo and Serbia. *Insight Turkey*, insightturkey.com. <https://www.insightturkey.com/bashkim-rrahmani/endless-eu-facilitated-mediated-dialogue-between-kosovo-and-serbia>

Belegu, M., & Rrahmani, B. (2023). Marital and Inheritance Law from the Middle Ages to the Positive Law. From Scanderbeg Canon to Positive Law. *Journal on European History of Law*, 14(1), 202–211. <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1134138>

Borovci, M. (2022). Enforceability of International Rule of Law Benchmarks in Legislative Process: The Abrogation of Secondary Legislation in Kosovo. *The Law and Development Review*, 16(1), 23–41. <https://doi.org/10.1515/ldr-2022-0010>

Bufi, Y. *Tempulli i demokracisë*, OMBRA GVG, Tiranë, 2010;

Buja, V., Qerimi, F., & Behluli, A. (2022). The impact of leadership styles on service quality and customer satisfaction: A comparative analysis between foreign and domestic capital banks in Kosovo. *Innovative Marketing*, 18(3), 181–196. [https://doi.org/10.21511/im.18\(3\).2022.16](https://doi.org/10.21511/im.18(3).2022.16)

Crystal, D. *The Cambridge Encyclopedia*, Fourth Edition, Cambridge University Press. 2000.

Gazeta ekonomiaonline: <https://ekonomiaonline.com/daka-votat-e-pavlefshme-pasoje-e-mosinformimit/>

Guy S. Goodwin - Gill, *Zgjedhjet e Drejta dhe të Lira, E Drejta Ndërkombëtare dhe Praktika, Inter – Parliamentary Union*, Gjenevë, 1994.

Haxhiu, S. *Zgjedhjet, Sistemet zgjedhore dhe proceset zgjedhore (Aspektet juridik, politik dhe krahasues)*, Prishtinë: KGT, 2013.

Held, D. *Modelet e Demokracisë*, Prishtinë, 2011.

Ibraimi, X., Ziberi, B., & Brestovci, A. (2023). The importance of the regulation of public enterprises. *Corporate Law and Governance Review*, 5(1), 122–128. <https://doi.org/10.22495/clgrv5i1p11>

Komisioni Qendror I Zgjedhjeve, Rregullore nr. 12/2023 – Votimi, Numërimi në Komisioni Qendror Zgjedhor: <https://kqz--ks-org.webpkgcache.com/doc/-/s/kqz-ks.org/>.

KUSHTETUTA E REPUBLIKËS SË KOSOVËS, Neni 24 [Barazia para Ligjit] <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=37027>.

Kuvendi I Kosovës (Gazeta zyrtare 20 shkurt 2008) Ligji Nr.03/L-40, Për Vetëqeverisjen Lokale në Republikën e Kosovës: <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2530>.

KUVENDI I KOSOVËS Gazeta Zyrtare E Republikës Së Kosovës / Prishtinë: Viti III/ Nr. 31 / 15 Qershor 2008

KUVENDI I KOSOVËS Gazeta Zyrtare E Republikës Së Kosovës / Prishtinë: Viti III / Nr. 32 / 15 Qershor 2008

Latifi, V. *Politikologjia*, Prishtinë: Kolegji Fama, 2008.

LIGJI NR. 03/L-072 <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2549>

LIGJI NR. 03/L-073 <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2544>

Mayer, C. L. *Politika Krahasuese kombet dhe teoritë mbi një botë që ndryshon*, Tiranë; 2003.

Misioni i Vëzhgimit të Zgjedhjeve KOSOVA 2019:
https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/eueomkosovo2019_finalreport_al_with_covers.

Pajo, M., & Donik Sallova. (2023). Legal Framework Of The Identity Policy Of The International Community In Post-war Kosovo – A Historical Overview. *Issue 4/2023*, 8(0). <https://ajee-journal.com/legal-framework-of-the-identity-policy-of-the-international-community-in-postwar-kosovo-a-historical-overview#footnote-064>

Rezoluta 1244.

Rrahmani, B. (2021). Judicial review and political (in)stability in Kosovo. *Eastern Journal of European Studies*, 12(2), 169–189. <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1019723>

Rrahmani, B. (2023). BOOK REVIEW: Nick Miller, *The Nonconformists. Culture, Politics, and Nationalism in a Serbian Intellectual Circle, 1944–1991*. *Eastern Journal of European Studies*, 14(2), 265–268. <https://doi.org/10.47743/ejes-2023-0212>

Rrahmani, B., & Belegu, M. (2022). THE EU ENGAGEMENT IN THE KOSOVO-SERBIA DIALOGUE. *Online Journal Modelling the New Europe*, 39, 127–149. <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1067168>

Rrahmani, B., Bushi, P., & Gashi, F. (2023). KOSOVO-SERBIA DIALOGUE: FROM BRUSSELS TO OHRID. *Journal of Liberty and International Affairs*, 9(3), 476–515. <https://doi.org/10.47305/jlia2393476r>

Selimi, G., Xhemazie Ibraimi, & Besime Ziberi. (2022). Law in the tax legal system, income inequality and economic growth: An empirical estimation. *Corporate Governance and Organizational Behavior Review*, 6(2, special issue), 230. <https://virtusinterpress.org/Law-in-the-tax-legal-system-income-inequality-and-economic-growth-An-empirical-estimation.html>

Terziu, L., & Belegu, B. (2023). UNDERSTANDING VOTER BEHAVIOR AND ELECTION DYNAMICS: A CASE STUDY OF THE 2021 LOCAL ELECTIONS IN KOSOVO. *Journal of Liberty and International Affairs, Institute for Research and European Studies - Bitola*, 9(2), 450–475. <https://doi.org/10.47305/jlia2392450t>

Terziu, L., & Buleshkaj, O. (2023). Challenges in Leading Educational Change: Reflections from Educators in Kosovo. *The International Journal of Educational Organization and Leadership*, 30(2), 1–18. <https://doi.org/10.18848/2329-1656/cgp/v30i02/1-18>

Tërmkolli, M. (2023). Exploring the foundations of the European administrative space and its alignment with global governance through the basic principles of good governance. *Corporate Law & Governance Review*, 5(2, special issue), 237.

<https://virtusinterpress.org/Exploring-the-foundations-of-the-European-administrative-space-and-its-alignment-with-global-governance-through-the-basic-principles-of-good-governance.html>

Vendvotim dhe Menaxhimi i Qendrës së Votimit; <https://kqz-ks.org/rregullat-zgjedhore/>

Xhemazie Ibraimi. (2022). Privatization in post-war Kosovo: Legal review. *Journal of Governance and Regulation*, 11(1), 112. <https://virtusinterpress.org/Privatization-in-post-war-Kosovo-Legal-review.html>

Ziberi, B. F., Rexha, D., Ibraimi, X., & Avdiaj, B. (2022). Empirical Analysis of the Impact of Education on Economic Growth. *Economies*, 10(4), 89. <https://doi.org/10.3390/economies10040089>